

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛЛ	1	0	0	1	0	6	1	7
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Балканистика

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Е	3	1	2
---	---	---	---

Е	3	1	9
---	---	---	---

Е	3	2	7
---	---	---	---

Е	3	3	4
---	---	---	---

Е	3	4	2
---	---	---	---

Е	3	4	8
---	---	---	---

Е	3	5	3
---	---	---	---

Албански език 1-7

Преподавател: доц. д-р Русана Бейлери

доц. д-р Екатерина Търпоманова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
----------------	-------	----------

Аудиторна заетост	Лекции	-
	Семинарни упражнения	480
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Домашна работа	250
	Превод от албански език	80
	Превод на албански език	50
	Презентация	50
	Есе	50
	Самостоятелна работа	180
	Превод на цялостен текст 50 стр.	120
Обща извънаудиторна заетост		780
ОБЩА ЗАЕТОСТ		1260
Кредити аудиторна заетост		16
Кредити извънаудиторна заетост		26
ОБЩО ЕКСТ		42

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1-6 част		
1.	Текуща самостоятелна работа/контролно	50%
2.	Домашна работа - преводи, упражнения, есета	20%
3.	Участие в час	30%
7 част		
1.	Писмен тест по граматика и превод от бълг. език	50% (при минимум среден 3)
2.	Устен изпит върху 50 стр. превод на цялостен текст от албански на български език на художествена или специализирана литература по избор, уточнена с преподавателя в началото на семестъра	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Практическият курс по албански език се изучава в седем семестъра. Първата част е от 120 ч., а останалите шест части са от по 60 часа всяка. Програмата е хармонизирана с европейските изисквания и следва учебниците по нива на Тиранския университет, без да провежда изпити върху тях. Курсът предвижда изучаване на фонетиката, морфологията, синтаксиса и лексиката в степен, позволяваща самостоятелна ориентация в писмени текстове – общи, специализирани и художествена литература. Целта е студентите да могат да се справят с превод от албански на български и обратно, както и с устна комуникация по общи теми. В процеса на обучение студентите правят контролни работи за проверка на знанията им по граматика и лексика, както и за затвърждаване на уменията за превод. На базата на текущите контролни проверки в края на всеки семестър за части 1-6 се оформя текуща оценка. В края на част 7 студентите полагат изпит, който включва тест, превод на художествена литература от албански на български език, превод от български на албански език, граматически анализ на части от текстовете за превод, както и разговор на албански език.

Предварителни изисквания:

Няма никакви предварителни изисквания към желаещите да изучават албански език, част първа. Полагането на изпит по следваща част става само след като студентът успешно е издържал изпита от предишната част.

Очаквани резултати:

	<p>Възвратни глаголи Съществителни имена И.П. ед. ч. Съществителни имена И.П. мн. ч. Членувана и нечленувана форма в И.П. ед. и мн. ч. Прилагателни имена. Видове прилагателни имена Склонение на прил. имена (парадигма от преподавател) Лични местоимения. Кратки форми на личните местоимения в падежи Слети кратки форми на личните местоимения. Числителни Винителен падеж на същ. имена. Предлози, управляващи В.П. Сегашно време, подчинително наклонение на глаголите Показателни местоимения в И.П и В.П.</p>	
2.	<p>ЛЕКСИКА, ГРАМАТИКА УЧЕБНИК А2, УРОК 1-12</p> <p>Разговор и лексика 30 часа</p> <p>Различната неделя, запомняща се дата, животът е приключение, в света на книгите, ние и астрологията, аз и другите, коя музика харесвам, помагам на другите, най-важните неща в живота, учителката ми от първи клас</p> <p>Граматика 30 часа</p> <p>Въпросителни изречения Въпросителни местоимения Глаголи в минало просто време (парадигма от преподавателя) Падежни форми на съществителните имена, нечленувана форма Падежни форми на съществителните имена, членувана форма Предлози, свързани с падежите Степенуване на прилагателните Лични местоимения (повторение) Сегашно и минало несвършено време на възвратните глаголи (частично повторение) Минало несвършено време, подчинително наклонение на глаголите Притежателни местоимения (пълна парадигма от преподавателя)</p>	60
3.	<p>ЛЕКСИКА, ГРАМАТИКА УЧЕБНИК А2, УРОК 13-24</p> <p>Разговор и лексика 30 часа</p> <p>Правилата за движение по пътищата, моят автомобил, албанските легенди, облекло и стил, хотел и услуги, обичам да гледам телевизия, природни бедствия, здравословен живот, моите близки, един ден без електричество, описание на хора, планове и амбиции, животът през 21 век</p>	60

	<p>Граматика 30 часа</p> <p>Притежателни местоимения за 1,2,3 л. ед. и мн. ч. (повторение) Неопределителни местоимения Дати и редни числителни Минало свършено време на глаголите в деятелен и страдателен залог Причастие Образуване на прилагателни имена от причастия Исключения от парадигмите за склонение на прилагателните имена (повторение) Родителен падеж (повторение) Конструкции с условно, преизказно и желателно наклонение (примери) Съюзите на условно наклонение. Бъдеще време, изявително наклонение на глагола (парадигма от преподавател)</p>	
4.	<p>ЛЕКСИКА, ГРАМАТИКА УЧЕБНИК В1, УРОК 1-12</p> <p>Разговор и лексика 30 часа</p> <p>Уикенд, приятели от училище, сватба в Саранда, почивка, какъв тип си, съседите, забавления, животът в града; мой сладък дом, търсене на работа, повече спорт, висше образование в Албания, комуникации, кино, клиент и консуматорски свят, съм и здраве, да си известен човек, да купим евтино, здравословно хранене, разпространяване на новините, къде има малко спокойствие, необичайно и невероятно</p> <p>Граматика 30 часа</p> <p>Въпросителните местоимения cili/cila Повторение на образуване на мн. число на съществителните Големите числа (повторение) Неправилни глаголи Наречия. Степенуване на наречията Дателен падеж (повторение) Същ. имена, означаващи професии Съгласуване на прилагателните имена със съществителните Минало неопределено време-перфект на глаголите Минало несвършено време-имперфект на глаголите</p>	60
5.	<p>ЛЕКСИКА, ГРАМАТИКА УЧЕБНИК В1, УРОК 13-24</p> <p>Разговор и лексика 30 часа</p> <p>комуникации, кино, клиент и консуматорски свят, съм и здраве, да си известен човек, да купим евтино, здравословно хранене, разпространяване на новините, къде има малко спокойствие, необичайно и невероятно</p> <p>Граматика 30 часа</p> <p>Представките в албанското словообразуване Модални глаголи Оптатив Времена на оптатива Синоними и антоними с граматически средства</p>	60

6.	<p>ЛЕКСИКА, ГРАМАТИКА УЧЕБНИК В2 УРОК 1-12</p> <p>Разговор и лексика 30 часа</p> <p>Душевно състояние и чувства, избор на дом, осигуряване на препитание, стилове на живот, езикът на цветовете, трудности в комуникацията, обяви за всички, искам извинение, безработица, човекът и животните, околната среда в риск,</p> <p>Граматика 30 часа</p> <p>Неизменяеми глаголни форми – деепричастие, конструкция за цел, отрицателна конструкция Сложни съществителни имена – композити. Минало предварително време. Варианти. Бъдеще предварително време. Адмиратив. Времена на адмиратива. Субстантивизация на прилагателните имена. Субстантивизация на местоименията. Склонение на различните видове местоимения (пълни парадигми от преподавател)</p>	60
7.	<p>ЛЕКСИКА, ГРАМАТИКА УЧЕБНИК В2 УРОК 13-24</p> <p>Лексика 30</p> <p>Чуждите пътешественици и Албания, циклите на живота, албанската драматургия, ключът към успеха, зависимостите, забравата, обичам риболова, снимки и личен живот, живот в стрес, какво ще промени света, моите мечти, обогатявайте езика.</p> <p>Граматика 20</p> <p>Синтаксис: Подреждане на определенията в изречението (от преподавател) Съчинителни съюзи Подчинителни съюзи Пряка и непряка реч Устойчиви синтактични правила. Специфични синтактични модели в албански. Правопис и пунктуация.</p> <p>Подготовка на общи тестове 10 часа</p> <p>Самостоятелна работа</p> <p>Превод от албански на български на неадаптиран текст от 50 стр. по избор – художествена литература или научен текст от хуманитаристиката.</p>	60

Основна библиография:

SHQIP.AL. Të mësojmë gjuhën shqipe. Libri i mësimave. Tiranë: Universiteti i Tiranës, Fkulteti i Historisë dhe i Filologjisë, Departamenti i Gjuhës Shqipe, 2016. A1, A2, B1, B2 (Kolektiv)

SHQIP.AL. Të mësojmë gjuhën shqipe. Libri i ushtrimeve. Tiranë: Universiteti i Tiranës, Fkulteti i Historisë dhe i Filologjisë, Departamenti i Gjuhës Shqipe, 2016. A1, A2, B1, B2 (Kolektiv)

Людмил Станков. Албански език. Фонетика, морфология, синтаксис, лексикология. София, 2009.

Людмил Станков. Помагало по албански език. София, 2013.

Тъй като не съществува албанско-български речник, на студентите се дава възможност да изберат с поръчка съвременен речник според втория език, който владеят: албано-английски, албано-френски, албано-немски, албано-италиански, албано-гръцки, а също да ползват свободни онлайн ресурси.

Допълнителна библиография:

Gjovalin Shkurtaj, Enver Hysa. Gjuha shqipe per te huajt dhe shqiptaret jashte atdheut. Tiranë, 2014.

Mihallaq Zilexhiu, Fatmir Hoxha. Shqip? S'ka problem. Tiranë, 2005. (придружен с CD)

Thoma Kasori, Handbook of Albanian, София, 2002 (преиздадено)

Българо-албански речник, София, 1959. (Т.Кацори и колектив)

Enkele Hajnaj. Fjalor bullgarish shqip. Tiranë, 2010.

Gramatika e gjuhes shqipe, I, II, Tirane, 2002.

Дата: 16.02.2024 г.

**Съставили: доц. д-р Русана Бейлери
доц. д-р Екатерина Търпоманова**

Приета с протокол №3 от ФС на ФСФ от 12.03.2024 г.